حکم وضعی ندبی در مُحرم

به جلد بیستم جواهر مراجعه کنید. درجایی‌که هدی می‌فرستد، می‌گویند ظاهر روایات که وجوب است، می‌گویند لباس بپوشد از ترک احرام هم در وطن خودت اجتناب کن تا آن‌ها برونند ذبح کنند. وقتی آن‌ها ذبح کردند بعد بیرون بیا. خُب حالا واجب هست یا نیست؟ الآن فتوا این است که مستحب است. یعنی شما در یک بره‌ای فقط احکام استحبابی دارید، بسیار خُب. این یک برداشت است.

اگر این عرض من درست باشد، یک عینک جدید است؛ شما در این مقطع یک حکم وضعی دارید که محرم هستید. اما نه احرامی که به‌معنای محرم وضعی صاحب احکام وجوبی. محرم به یک حکم وضعی هستید که خود حکم وضعی‌اش، ندبی است. یعنی شارع گفته شما در این سه روز محرم هستید، ندبا. نه به‌عنوان تکالیف ندبی، آن نگاه دیگری است. با این نگاه، حکم وضعی ندبی معقول است. در این تحلیلی که می‌گویند سه روز لباس احرام را بپوشد و ترک احرام را مراعات کند. حتی کفاره را گفته‌اند. روایاتش هست. محقق اول فرموده‌اند کفاره آن مستحب است. اگر روی این مبانء جلو برویم، پس ما انواع و اقسامی از حکم وضعی داریم که قبلاً گفته‌ایم. انواع و اقسامی از جزئیت داریم. این‌ها لازمه آن‌ها است. این‌که آقا فرمودند «مگر دلیل داشته باشیم»، این «مگر» یعنی چه؟ یعنی به‌دلیل نگاه می‌کنیم و می‌بینیم جزئیت آن در اینجا جزئیت مکملیه است. ولی جزئیت است. یعنی حکم وضعی جزئیت است اما از آن درجه ثبوتی. نه از آن جزئیتی که تصور کردیم که با آن جزئیت هم مدام معارضه می‌اندازیم. می‌گوییم این با آن معارض است.

شاگرد: با این تبیینی که داشتید از انحصار خارج شدید؟

استاد: نه، انحصار ندبی هم داریم. منافاتی با هم ندارند. فضیلتی است. عزیمتی‌ای است که اگر به مشکل خوردی بر می‌گردی. همه این‌ها مفروضاتی است که بتوانید از دلیل استظهار کنید. یعنی استثنائات دلیل، استثنائاتی می‌شود که به ذهن شما نظم فقهی می‌دهد. لذا می‌گویند شمّ‌الفقاهه؛ یعنی فقیه به مجموع ادله که نگاه کرده یک ذهنیتی به این صورت پیدا کرده.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 2 مه 2026 14:25:39 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 مه 2026 14:26:07 توسط ... .